

COVID-19 ning naistevastane vägivald

25 Märts 2020

- Naistevastase vägivalda juhtumid kipuvad eriolukordade, sealhulgas ka epideemiate, ajal sagenema. Naised, kes on pagendatud, on põgenikud või elavad sõjalistes konfliktipiirkondades on kõige haavatavamad. Vägivalla mõju nende naiste ja laste tervisele on märkimisväärne.
- Kuigi andmete hulk on napp, viitavad Ühendkuningriikides, Hiinas ja Ameerika Ühendriikides COVID-19 epideemia ajal tehtud avaldused lähisuhtevägivalda juhtumite arvu kasvule.^{11 2}
- Kuna rakendatakse meetmeid inimeste teistest inimestest eraldamiseks ning inimesi ärgitatakse kodus püsima, sageneb tõenäoliselt ka lähedase inimese poolt põhjustatud vägivald. Näiteks:
 - Tõenäosus, et vägivaldses suhtes oleva naise ja tema laste peal rakendatakse vägivalda suureneb märgatavalt olukorras, kus pereliikmed veedavad lähestikku palju aega koos ning võimalik, et peavad silmitsi seisma võimaliku töökaotuse või majandusliku olukorra kehvenemisega.
 - Käesoleva pandeemia olukorras lasub suurem töömaht pere eest hoolitsemisel naiste õlul. Koolide sulgemine süvendab kohustuste koormat ning tekitab naistes täiendavat stressi.
 - Tõrked majanduslikes sissetulekutes, ka naistel (kellest paljud võivad olla tööl mitteametlikult), vähendavad eluks vajalike tarvete ja teenuste kättesaadavust. See lisab peresse pinget, mis võib kasvada konfliktideks või vägivaldaks.
 - Vägivallatseja võib kasutada COVID-19 ajal kehtivaid piiranguid, et kehtestada enda võimu ning saavutada suurem kontroll kannatanu üle, vähendades veelgi võimalusi, et kannatanu pääseks vajalike teenuste või abini ega leiaks psühholoogilist tuge.
- Kuna tervishoiusüsteemi ressursid kuluvad suuresti COVID-19 kriisile reageerimisele, on ka vägivalda all kannatavatele naistele eluks vajalikud seksuaaltervise teenused piiratud. Ka teised tugiteenused nagu tugitelefoniid kriisikeskused, naiste varjupaigad ning juriidiline abi võivad samuti jätkata tööd vähenenud mahus või kaugnõustamise meetoditel, vähendades seega veelgi enam vägivaldses suhtes kannatava naise võimalusi abi leidmiseks.

Mida me saame teha COVID-19 ajal naistevastase vägivalda vastu astumiseks?

Kuigi lisandunud koormus COVID-19 kriisile reageerimiseks nii tervishoiule kui eesliini meedikutele on suur, on siiski meetmeid, mida saame rakendada, et pandeemia ajal leevendada vägivalda kasvu mõju naistele ja lastele.

Valitsused ja riigikogud peavad tagama, et COVID-19 tegevus- ja ennetusplaan sisaldavad endas eluks vajalikke teenuseid naistevastase vägivalda ennetamiseks ja sellega toimetulekuks COVID-19 ajal, tagama selleks vajalikud vahendid ning leidma meetmeid, kuidas need teenused teatavaks ning kättesaadavaks teha, vajadusel ka füüsiliselt isiku teisaldamise näol.

Tervishoiuasutused peaksid olema teadlikud, et vajadusel suunata, mis on kannatanutele kättesaadavad kohalikud tugiteenused tugiteenustest (tugitelefoniid, varjupaigad, kriisikeskused, seksuaalvägivalda ohvritele osutatav abi, nõustamine). Lahtioleku kellaajad, kontaktaadressid, kas teenust saab ka kaugteenusena kasutada, ning luua suunised, kuhu edasi pöörduda.

Meditsiinitöötajad peaksid olema teadlikud naistevastase vägivalda ohust ja tagajärgedest tervisele. Nad saaksid aidata naisi, kes annavad teada enda vastu toime pandud vägivaldaaktidest ning osutada abi selle vajaja vajadustest lähtuvalt. Eesliini toe hulka kuulub empaatiliselt ja hinnangut andmata patsiendi ära kuulamine, murede ja vajaduste täpsem väljaselgitamine ning mõistev suhtumine nende kogemusse ja tunnetesse, tekitades turvatunnet ja pakkudes sotsiaalset tuge.

Heategevuslike ühenduste tegevuskavad peaksid sisaldama tugiteenuseid, mis on mõeldud naiste ja laste aitamiseks COVID-19 kriisi ajal ning koguma juhtumite kohta andmeid.

Kogukonna liikmed peaksid olema teadlikud pandeemia ajal tekkinud suurenenud perevägivalda/lähisuhtevägivalda ohust ning hoidma kontakti ohus olevate naistega ning pakkuda tuge turvalisel viisil neile, kes on vägivalda kogenud. Oluline on olla teadlik allikatest, kust abiotsija abi peaks leidma. Eestis saab helistada järgnevatel numbritel: politsei 112, Ohvriabi kriisitelefoni 116 006, lasteabi telefoni 116 111, koroonakriisitelefoni 1247 ning piirkondlike naiste tugikeskuste telefoninumbriid³.

Naised, kes kogevad vägivalda võivad abi saada toetava perekonna või sõpradega suheldes, Ohvriabi kriisiliinile 116 006 helistades või pöördudes kohalike naiste tugikeskuste poole⁴.

¹ Melissa Godin, "As Cities Around the World Go on Lockdown, Victims of Domestic Violence Look for a Way Out," *Time*, March 18, 2020, <https://time.com/5803887/coronavirus-domestic-violence-victims/>

² Women's Aid UK, "The Impact of COVID-19 on Women and Children Experiencing Domestic Abuse, and the Life-Saving Services that Support Them," March 17, 2020, <https://www.womensaid.org.uk/the-impact-of-covid-19-on-women-and-children-experiencing-domestic-abuse-and-the-life-saving-services-that-support-them/>

³ www.palunabi.ee

⁴ www.palunabi.ee